

Транскрипт конференције за медије високог представника Мирослава Лајчака

Добар дан и добро дошли,

Данас сам вас позвао како бих најавио и образложио мој приступ јачању функционалности Босне и Херцеговине и њених институција.

Свима нам је јасно да Босна и Херцеговина не функционише како треба, не функционише као здрава, нормална држава. Циљ је међународне заједнице, чији сам ја овдје највиши представник, да се то промијени – и да се то промијени боље. Због тога смо ту, због тога смо толико пуно инвестирали у ову земљу – у политичком и финансијском смислу.

Нашу мисију не можемо сматрати завршеном све док нема промјена у правцу стабилног, европског, демократског, мултиетничког друштва у Босни и Херцеговини.

Постоји неколико начина како тај циљ може бити постигнут. Најповољнији од њих је да буде остварен путем европских интеграција. То је пут који је провјерен у недавној прошлости, пут који су успјешно прошле земље из блиске околине. Пут који нема алтернативу за једну европску земљу, као што је Босна и Херцеговина. Пут чији позитивни резултати су толико видљиви да не могу бити оспорени. Пут који сам прошао и ја лично, па могу вјеродостојно да говорим о њему.

Зато сам уложио толико напора како бих откочио процес европских интеграција за ову земљу. Процес који рјешава садашње проблеме, а истовремено води према будућности. Али, као што знате, то је процес за који одговорност добровољно преузимају само домаћи политичари, од којих се очекује да буду спремни за минималан договор и компромис, којим би био остварен овај стратешки циљ.

Нажалост, ваши политичари су одбили да крену тим путем. Прошлог четвртка су дефинитивно и јасно ставили до знања да на то нису спремни, те да неће, или да не могу, ићи према Европи. Свима је јасно да није било довољно воље на свим странама за проналажење рјешења у оквиру европских принципа за реформу полиције. Такође, очигледно је да, без обзира на свјесно и добровољно преузете обавезе, ни данас ни сутра није могуће постићи потребан договор за то.

То је, свакако, поразна чињеница за ову државу. Као представници грађана ове државе и њених ентитета, кантона, општина и мјесних заједница, изабрали су изолацију умјесто интеграције. У Босни и Херцеговини се још не осјећају посљедице ове одлуке, али то је само питање времена. Током мојих разговора у Бриселу јасно сам осјећао дубоку забринутост мојих саговорника, свјесних чињенице да су одговорни људи ове земље одбацили европску перспективу својих грађана.

Европски избор је избор који мора да направи свака земља, њена политичка елита, самостално, на основу стратешке процјене његових вриједности. Не може нико да се натјера да иде европским путем, то је против филозофије европске интеграције. Жао ми је, али то је тако. Све док домаћи политичари не одлуче да желе да вас воде тим путем, тај пут остаје за вас затворен, иако је Европа спремна и чека.

Међутим, то ништа не мијења на одговорности међународне заједнице да ради на учвршћивању Босне и Херцеговине као стабилне и функционалне државе. То је наша одговорност, то је наша жеља, то је и моја лична жеља. Али, због тога што су

ваши политичари одбили да идемо према том циљу модерним, европским путем, неминовно је тражити други начин да дођемо до стабилне, модерне и демократске Босне и Херцеговине.

Због немогућности проналажења договора и рјешења, рад институција Босне и Херцеговине је блокиран. Одлуке се не доносе, закони се не усвајају.

У посљедњих 12 мјесеци, у Парламентарној скупштини БиХ усвојена су само три нова реформска закона, од којих је само један у вези са ЕУ интеграцијама. Јасно је да државни систем не функционише како треба и да га морамо оспособити.

Функционисање државе и њених институција није само европско питање, то је егзистенцијално питање за све грађане ове земље. Сваки страни инвеститор је запазио да је компликована и спора администрација једна од највећих препрека.

Ове седмице, приликом економске конференције, били смо свједоци како се владе могу договарати око заједничких интереса. Међутим, судећи по искуству са реформом полиције, знам да је овдје спровођење нечег договореног веома тешко.

То значи да, без обзира на то што је европска перспектива вашом одлуком стављена на чекање, ми не можемо сада стати и чекати. Одлучан сам да имамо функционалну и ефикасну државу, која доноси законе и ради на развојној политици. Проналажење рјешења за неке од проблема функционалности ове државе постоји у оквиру Дејтонског мировног споразума.

Због тога морамо да спроводимо политику стриктног поштовања Дејтонског мировног споразума и, у складу с тим, политику нулте толеранције у случајевима кршења његових одредби.

Данас ћу вам изложити прве мјере које ће државне институције приближити стању функционалности првобитно замишљеном у Дејтону и које ће омогућити овој земљи да крене напријед, чак и у тренутној политичкој атмосфери.

Прије свега, данас сам донио [одлуку којом се доносе измјене и допуне Закона о Савјету министара БиХ](#) . Главне промјене се односе на:

правило о кворуму: сједница Савјета министара може бити одржана кад год је присутна већина његових чланова; и на

процес доношења одлука: одлуке о одређеним питањима могу се донијети већином гласова присутних чланова и који гласају, док таква проста већина за коначну одлуку Савјета треба да укључује само по једног представника сваког конститутивног народа, а не два представника, како је то до сада био случај.

Тако ће бити олакшано одлучивање: Влада ће моћи доносити одлуке чак и ако мањина министара одлучи да не присуствује и на тај начин ће систем функционисати и у овако нарушеном политичком озрачју.

Министри ће и даље бити у могућности да гласају за или против одлука, али ће морати доћи на сједницу да би то учинили.

Ова одлука значи да ће Влада бити у могућности да одлучује чак и ако неки министар не жели да присуствује сједници; такође, осигураће се да Влада може да функционише чак и у постојећем, климавом, политичком окружењу. Истовремено ова одлука и даље поштује право сваког конститутивног народа да, у оправданим случајевима, може да штити свој витални национални интерес.

Друго, данас сам се писмом обратио заједничком [Колегијуму Парламентарне скупштине БиХ](#) , у којем сам им дао инструкције да до 1. децембра усвоје измјене и допуне Пословника о раду оба дома Парламентарне скупштине.

Измјене и допуне које тражим односе се на три области:

Прво, област која је позната као “ентитетско гласање”: Устав прописује да већина гласова за доношење одлуке подразумијева најмање и једну трећину гласова представника изабраних са територије сваког ентитета. Постојећи пословници о раду то

тумаче као једну трећину изабраних заступника из сваког ентитета умјесто трећине оних који гласају из сваког ентитета.

Друго, ове измјене морају ријешити питање кворума за одржавање сједнице [Представничког дома Парламентарне](#) скупштине БиХ: Устав једноставно утврђује кворум као већину свих чланова Представничког дома – 22 од 42 делегата.

Према постојећем Пословнику, постоји додатни захтјев да сједници присуствује најмање 10 чланова из Федерације БиХ и 5 из Републике Српске. То тумачење дозвољава малом броју чланова да једноставно спријечи одржавање сједнице Дома тако што не дође на посао. То једноставно не може да се толерише.

И на крају, када је ријеч о томе како одлучују колегији домова Парламентарне скупштине, Устав прописује да је улога предсједавајућег и његових замјеника да, радећи као комисија, настоје постићи сагласност о одлуци која није могла добити тзв. ентитетску већину.

Међутим, према постојећем Пословнику, након усклађивања и, уколико постигне сагласност, Колегијум враћа закон Парламенту на још једно гласање у првом кругу!

Ово је само бирократски механизам одлагања, који је већ направио застоје при доношењу Закона о забрани негирања геноцида, Закона о пољопривреди и Закона о вину, те измјенама и допунама Закона о привременом располагању државном имовином.

Ова пракса одлагања и компликовања кроз пуко одсуствовање мора престати.

Зато, уколико ове измјене и допуне не буду усвојене до 1. децембра на начин који ће ријешити овај проблем, нећу имати другог избора, него да искористим своја овлаштења, и да те измјене и допуне наметнем. Дозволите истовремено да и овдје још једном истакнем да овом одлуком не узимам право конститутивним народима да штите своје националне интересе. Међутим, тешко могу да замислим да се сложим са тиме да неко

те интересе штити тако да не долази на своје – не толико лоше плаћено – радно мјесто. Грађани нису бирали своје представнике у парламенту због тога да би опструисали његово функционисање. Такав луксуз Босна и Херцеговина не може себи да приушти.

Треће питање за данас се односи на координацију унутар владајуће коалиције.

Да се још једном осврнем на примјер економске конференције, одржане у уторак, могућ је позитиван исход у случајевима када се лидери институција БиХ и лидери парламентарних странака окупе на одговарајућем форуму како би разговарали о конкретним реформама.

Али, оно што смо сви били у прилици да видимо након економске конференције, као и прошлог викенда, када су се господа Додик и Силајџић састали у Бањалуци, јесте да је реакција јавности била хладна, ако не и скептична – и то с пуним правом.

Један документ и један састанак не могу осигурати повјерење јавности након годину дана негативне реторике и намјерне дестабилизације, а посебно у ситуацији када у процесу одлучивања не учествују све странке које чине владајућу коалицију.

Међутим, слични потези могли би промијенити атмосферу. Кад би такви састанци заиста били озбиљни, када би били структурисани на начин који осигурава резултате, када би њима присуствовали сви представници странака које чине владајућу коалицију, које су преузеле одговорност да воде ову земљу током овог мандата, тада би они били израз озбиљности и одговорности, и не би били доживљени као покушај да се у посљедњем тренутку избјегну посљедице.

Зато је мој трећи корак данас заправо позив политичким лидерима да успоставе структурисани механизам, у који ће бити укључени сви коалициони партнери и представници институција, како би се осигурала боља координација активности у оквиру спровођења реформи, и пронашао компромис који осигурава

заједничке ставове и заједнички интерес. Детаље овог механизма ћу изнијети у мом писму лидерима странака које су формирале владајућу коалицију на нивоу БиХ.

Овај савјет за координацију би требало да представља начин на који би политички лидери у БиХ поново задобили повјерење грађана. Мислим да садашње стање илуструје чињеница да ме грађани више не питају када ће БиХ ући у ЕУ, него када ћу смијенити људе које су они изабрали?

Дакле, данашње мјере не значе укидање било чијих права ни овлаштења. Једини који се могу сматрати угроженим су они који сматрају да је њихово право да спријече ову земљу да нормално функционише.

Двије конкретне мјере: одлука, захтјев, као и позив за успостављање система боље координације извршне и законодавне власти, нису усмјерени против било ког народа или ентитета. Не укидам ничија овлаштења!

Све је потпуно у складу са Уставом Босне и Херцеговине.

Ово је почетак процеса којим ћу наставити да радим на ефикаснијем спровођењу Дејтонског споразума и јачању функционалности ове државе.

У јуну ове године, међународна заједница је поновила своју апсолутну приврженост Дејтонском споразуму. И јасно је ставила до знања да неће толерисати никакве покушаје подривања Дејтонског споразума и да неће остати пасивна. Моја је одговорност да ове ставове међународне заједнице спроведем у пракси.

А из тога је јасно да они који мисле да могу да одбију или поткопавају ове напоре, раде против Дејтонског споразума и против заједничке воље међународне заједнице.

А то још никоме није успјело.

Да закључим – ово је само почетак процеса, позитивног процеса,

који води према бољој функционалости ове државе, процеса који је од виталног интереса за грађане Босне и Херцеговине.

Хвала на пажњи.